

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 29 Kasım 2024
Sayı: 867

10/2123

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yer fıstığı üretiminde, son yıllarda yaşanan ekonomik sorunlar ve piyasadaki dengesizlikler nedeniyle üretici sorun yaşamaktadır. Yer fıstığı, hem insan sağlığı açısından çerez ve yağ olarak, hem de hayvan yeminde kullanılan küspe şeklinde değerlendirilen bir üründür. Üretici, son yıllarda özellikle 2024 yılı itibarıyla artan girdi maliyetleri, düşük ürün fiyatları ve piyasa koşullarının olumsuz etkileri nedeniyle zararlar yaşamaktadır.

Bu arada üretici zararına ürün satarken ithalatta devam etmektedir. İthalatın amacı, piyasayı dengelemek ve tüketicilere daha uygun fiyatlarla ürün sunmak olarak belirtiliyor. Marketlerde Mısır'dan ithal edilen kabuklu yer fıstığı 74,50 TL'den satılmaktadır. İthal kabuklu yer fıstığının kilosu 149 TL'ye satılıyor. Aynı markette 200 gramlık paketlerde satılan tuzlu yer fıstığının fiyatı 37,50 TL, yani kilosu 187 TL'ye denk geliyor. Yerli kabuklu kavrulmuş yer fıstığının kilosu ise 129 TL'den başlıyor ve farklı yerlerde bu fiyatlar daha da yükseliyor. Çiftçi, ürününü zararla satmak zorunda kalıyor. Tüccara geçtikten sonra ise fiyatlar ciddi şekilde artıyor. Bu yıl ürünün daha çok yetiştigi söylene de ithalat devam ediyor. 2023 yılında Türkiye, toplam 27.942 ton yer fıstığı ithal etti ve bu ithalat karşılığında yurt dışına 47 milyon dolar ödendi. 2024'ün ilk aylarında ise ithalat rakamı şimdiden 16.552 tona ulaştı ve bunun karşılığında 30 milyon 961 bin dolar yurt dışına ödendi. İthalatın piyasayı dengelemek ve fiyatları düşürmek yerine, yerli üreticiye zarar verdiği ve fiyatları daha da artırdığı bir gerçektir. Aracıların ve marketlerin kazançlı çıkmasına rağmen, üreticinin zarar etmesi de tüketiciye yüksek fiyatlarla ürün sunulmasına yol açmaktadır. Bu durum, yer fıstığı üretiminde düşüşe neden olabilir. Girdi maliyetlerindeki artış, özellikle gübre, tohum, ilaç, tarla kirası ve işçi maliyetlerinin yükselmesi, üreticinin maliyetlerini ciddi anlamda artırmış; buna karşın, çiftçi ürününü satarken düşük fiyatlarla karşı karşıya kalmıştır. Yer fıstığı üreticilerinin depolama olanaklarının sınırlı olması, ürünlerini hasat döneminde düşük fiyatlarla satmak zorunda kalmalarına neden olmaktadır. Tüccarın belirlediği fiyatlar, serbest piyasa koşulları içinde üreticiye zarar verecek düzeye inmiş; devletin yeterli müdahalede bulunmaması nedeniyle üretici tüccarın insafına bırakılmıştır. Yer fıstığı üretimindeki bu sorunlar, yalnızca üretici ve tüketici arasındaki fiyat dengesizliğini değil, aynı zamanda yerli üretimin açısından önemlidir. Mevcut durumda yerli üreticinin korunmaması, tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin sağlanamaması, piyasa dengesizlikleri ve fiyatların tüketiciye yüksek yansımaları gibi birçok sorun baş göstermiştir.

Yer fıstığı üretim sürecinin her aşamasının incelenmesi, girdi maliyetlerinin düşürülmesi, devletin yerli üreticiye destek olması ve piyasa denetimlerinin artırılması, yer fıstığı üreticilerinin yaşadığı sorunların tespit edilmesi, çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve yerli üreticinin korunması adına gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla bu konuda Anayasa'nın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

Saygılarımla. 23.10.2024

Ar. Olcay Çakar
Antalya M. M.

Deniz Demir
Ankara Milletvekili

Mahir Pazar
İzmir M. M.
M. Pazar

Ayhan KALUT
Adana M. M.

Ömer Fethi Gürer
Niğde Milletvekili

Ali Özdemir
K. Maraş M. M.

8.6.7.. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Serkan Sarı	Balıkesir	
Özge ERYILAN	Gaziantep Mu.	
Talant Dincer	Mersin	
Vedat Güneş	Kırklareli Mu.	
Mahmut Topal	Samsun	
Seyit Teran	Ordu Mu.	
A. Tuncay ÖZKAN	İzmir Mu.	
Ahmet Baran YAZGAN	Edirne Mu.	
Şeref ARACI	Denizli Mu.	
TEKİN BİNGÖL	ANKARA	
Ueli Ağbaba	Malatya	
Umut Akdoğan	Artvin Mu.	
Melik Meriç	Gaziantep Mu.	
Tarkan Ates	Bah	
Mehmet İLHAN	Kırşehir	